בזה יהו כל שובתי שבת. פ"ה דגני הענרה ליכא למיתג פיאות

ועיגול ור׳ שמואל מפרש שמרביעין ד׳ אמות ברשות הרבים בריבוע

עולם ואם מעביר או זורק ממזרח למערב או מלפון לדרום חייב

אלא כה"ג שנותנין שיעור אלכסון דהא ליכא למימר בהן ריבוע

בד"א לחודיה ואם לאלכסונו של עולם

אינו חייב עד שיזרוק או יעביר ד"א

ואלכסונן ועמוד נמי ברה״ר גבוה י׳

ל) רש"ל מ"ז, ב) [מוספתהפ"ג הי"ג ע"ש לעיל נ:],

ג) ובמום׳ פ"ג הי"ג אימא להדיא ר' יוסי אומר אם היו שנים וכו׳], ד) עי׳ מג״א סי קנו, ה) נדה כב: ניומא ב: יבמות יז: טיר ה. מכות יג: יבמות יו: מיר ה. מכות יג: הוריות ח: מנחות מה: בכורות לב. חולין פה.], 1) [פסחים נה: מ"ק יג. כתוברי סא. נדרים ל: מנחות לא: חולין קלג.], ז) [ל"ל לבימון. א) ושמום כאן. לביתו], ה) [שמות כא], ע) [במדבר לה], י) [שס], ע) [במדבר לה], י) [שס], ל) ומלורע פרשה זו, ל) ולפי ל) [מנהוע פני שהי], ל) [נפי גירס' רש"ל ושב הכהן הס"ד ואח"כ מ"ה היא שיבה כו'], מ) [ל"ל קדמה], נ) [וע"ע תוס' יומא סו. ד"ה וכולן וכו'],

תורה אור השלם 1. רְאוּ כִּי יְיָ נְתַן לְכֶם הַשַּׁבְּת עַל כֵּן הוּא נְתַן

ָּבְּיום הַשְּׁשִׁי לֶּחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתִּיו אַל יֵצֵא איייי בִּיוֹם הַשָּׁבִיעִי: מומרח מז רמ שמות טז כט 2. ומַדּתֶם מְחוּץ לְעִיר אֶת פָּאַת קַדְמָה אַלְפָּיִם בָּאַמָּה וָאֶת פְּאַת נֶגֶב אַלְפָּיִם בָּאַמָּה וְאֶת פְּאַת

בתוך זה יהיה להם מגרשי הערים: במדבר לה ה

ים אלפים באמה ואת

3. וּמִגְרְשֵׁי הֶעָרִים אֲשֶׁר תתנו ללוים מקיר העיר וָחוּצָה אֶלֶף אַמָּה סְבִיב:

וְשֶׁב הַכּהַן בַּיוֹם יעִי וְרָאָה וְהִנֵּה בְּקִירֹת פַשַּׁה הַנֵּגִע ויקרא יד לט :הבית .5 וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנָּה פַשַּׂה הַנֵּגַע בַּבָּיִת צַרַעת ממארת הוא בבית טמא

הגהות הב"ח

רש"י ד"ה ושב הכהו וכו׳ מ״ל ובל הכהן וראה והנה: (ב) תד"ה כזה כו גבוה עשרה ורחב ארבעה דסגי נמי בארבעה על ארבעה וכו' אבל העמיד האלכסוו העמוד ממזרח למערב ומלפון: כזה 1)

מוסף רש"י

נימוקו עמו. טעמיו וראיותיו עמו (ב"ק כד.) טעמי ראיותיו מביא לו בכל מקום, במס' גיטין (סו.) ד:) או: פירושו עמו, לתת טעם לכל דבריו, שהיה מיישב את דבריו (גיטין סד.) או: טעמו, שהיה מביא טעס לדנריו כל שעה (בכורות לז.). אל יצא איש ממקומו אלפים אמה. של תחום שבת, ולה במפורש, שהין 666 תחומיו על לוקטי המן נאמר (שמות מז כט). זו היא שיבה זו היא ביאה. לדון גזרה שוה זה מזה (יומא ב: מכות יג:) כלומר ילפינן

מדברי

גורה שוה משיבה לביאה כמו דהוו תרוייהו שיבה או תרוייהו ביאה (נדה בב:) דאע"ג דלא דמו קראי להדדי, כיון דתרוייהו

נביאת כהן משתעי דיינינן בהו גז"ש (יבמות יה:). בדיק לן. מנסה אותנו אם נדע להשיב (חולין קלג.).

הוא דכי הוה רהיט מטי התם קודם שתחשך התם מהניא אמירה ואי קני התם מצי למיזל לביתו בנחת: השכה לוים. לילך עד ביתו אפילו במרוצה אבל לעיקרו הוה מטי במרוצה אי הוה רהיט: מסגי קלי. הולך מעט מעט: דסביל אחוה. אילן אחר היה נסמך עליו: דפריק מריה מכרגא. טוען פירות הרבה

ומוכרן ופורע מהן המס: לא ידענא

ליה. איני מכיר אותו אילן: מוסר

שביתתו למכיר. אומר שביתתי עמך:

ולא היא. הא דאמר ליה משמיה

דר׳ יוסי ליתא דלא תניא ליה בשם ר׳

יוסי אלא סתמא תניא ליה לעיל [נ:]

ומשום הכי אמרה בשם רבי יוסי כי

היכי דליקבלה מיניה: ה"ג ולא היא

לא סניא ליה כדר׳ יוסי: נימוקו עמו.

טעמו. במסכת גיטין (דף סו.) מונה

שבחן של חכמים ואמר ר"י נימוקו

עמו. נים וקו דבר ישר כקו המשקולת:

אלו ד' אמות. ליוצא חוך לתחום:

מקום ממקום ומקום מניסה. פסוק

שנאמר בו מקום ולא נאמר בו ניסה

דנין אותו מפסוק אחר שנאמר בו

מקום וניסה כגון אל יצא איש

ממקומו דנין מושמתי לך מקום אשר

ינוס שמהחי מה להלן כחיב ניסה אשר

ינוס אף מקרא דאל יצא איש

ממקומו מרבי ביה ניסה והוי כמאן

דכתיב ביה ניסה והדר דנין ניסה

מניסה וניסה מגבול כלומר דנין

ניסה זו שלא נאמר בו גבול מניסה

שנאמר בו גבול דכתיבש מגבול עיר

מקלטו אשר ינוס ומרבינן נמי באידך

ניסה דאל יצא איש ממקומו כאילו

כתיב ביה גבול והדר דנין גבול

מגבול וגבול מחוץ דנין גבול זה שלא

נאמר בו חוץ מגבול שנאמר בו חוץ

שנאמרי ומלא אותו גואל הדם מחוץ

לגבול ומרבינן חוץ מג"ש להאי גבול דאל יצא איש ממקומו והדר דנין

האי חוץ מחוץ דומדותם מחוץ לעיר

דכתיב ביה חלפים בחמה: ושב

הכהן ובא הכהן. בתורת כהניםי שנויה

בנגעי בתים. בשבוע של הסגר ראשוו

והוא דכי רהיט מטי. הא דקתני מתני׳ דאם סיים קנה שביתה בעיקרו

אמר רבא א והוא דכי רהים לעיקרו מטי א"ל אביי והא חשכה לו קתני חשכה לביתו אבל לעיקרו של אילן מצי אזיל איכא דאמרי אמר רבא חשכה לו כי מסגי קלי קלי אבל רהים מפי רבה ורב יוסף הוו קא אזלי באורחא א"ל רבה לרב יוסף תהא שביתתנו תותי דיקלא דסביל אחוה ואמרי לה תותי דיקלא דפריק מריה מכרגא 6 (ידע ליה מר) א"ל לא ידענא ליה אמר ליה סמוך עלי דתניא ר' יוםי אומר ⁹ אם היו שנים אחד מכיר ואחד שאינו מכיר זה שאינו מכיר מוסר שביתתו למכיר זה שמכיר אומר תהא שביתתנו במקום פלוני ולא היא לא תנא ליה מ כר' יוםי אלא כי היכי י דליקבל לה מיניה משום דר' יוםי נימוקו עמו: אם אינו מכיר או שאינו בקי וכו': הני אלפים אמה היכן כתיבן דתניא ישבו איש תחתיו אלו בארבע אמות אל יצא איש ממקומו אלו גאלפים אמה מנא לן אמר רב חסדא למדנו מקום ממקום ומקום מניסה וגיסה מגיסה וגיסה מגבול וגבול מגבול

וגבול מחוץ וחוץ מחוץ דכתיב בומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו' ונילף י מקיר העיר וחוצה אלף אמה דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מחוצה ומאי נפקא מינה 🕈 הא תנא רבי רבי ישמעאל 1 ושב הכהן 1 ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא מידי דדמי ליה אבל היכא דאיכא מידי דדמי ליה מדמי ליה ילפינן: אלפים אמה עגולות: ורבי חנינא בן אנמיגנום מה נפשך אי אִית לִיה ג"ש פיאָות כתיבן אי לית ליה גזירה שוה אלפים אמה מנא ליה לעולם אית ליה גזירה שוה ושאני הכא דאמר קרא 1 זה יהיה להם מגרשי הערים לזה אתה נותן פיאות ואי אתה נותן פיאות לשובתי שבת ורבנן תני רב חנניה אומר כזה יהו כל שובתי שבת א"ר אחא בר יעקב י המעביר ד"א ברה"ר אינו חייב עד שמעביר הן ואלכסונן א"ר פפא י בדיק לן רבא עמוד ברשות הרבים גבוה י' ורוחב ד' צריך הן ואלכסונן או לא ואמרינן ליה לאו היינו דרב חנניה דתניא רב חנניה אומר כזה יהו כל שובתי שבת: וזה הוא שאמרו העני מערב ברגליו אמר ר' מאיר אנו אין לנו אלא עני וכו': אמר רב נחמן מחלוקת במקומי דר"מ סבר עיקר עירוב בפת

כחיב [ויקרא יד] ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בהירות הבית וכחיב בתריה וחללו את האבנים ואת הבית יקליע מבית יקלף עפר הבית סביב הקיר ועפר אחר יקח וטח את הבית וכתיב [שם] ואם ישוב הנגע ופרח בבית וגו׳ ונתץ את הבית ותניא ופרח יכול לא יהא טמא עד שיחזור ויפשה ת"ל גרעת ממארת ושם] לרעת ממארת ושם יגן לג"ש מה לרעת ממארת האמורה בבגדים טימא את החוזר אע"פ שאינו פושה אף לרעת ממארת האמורה בבתים טימא את החוזר אע"פ שאינו פושה יכול חזר ופרח בו ביום יהא טמא נאמר ואם ישוב הנגע ונאמר ושב הכהן מה שיבה האמורה להלן בסוף שבוע אף שיבה האמורה כאן בסוף שבוע למדנו שנותן לו שבוע אחר החליצה וקיצה וטיחה אם חזר הנגע נותצו ואם לא חזר מטהרו אין לי אלא חולץ וקוצה וטח ונותן שבוע אלא בפושה בשבוע של הסגר ראשון מניין לנגע שעמד בעיניו בראשון שלא פשה והכהן לא חלך ולא קלה ולא טח והמתין שבוע שני ופשה בשבוע שני מניין שהוא חולך וקולה וטח ונותן לו שבוע ואינו נותלו מיד ת"ל [שם יד] ובא הכהן (6) והנה פשה וגו' ואע"ג דהאי קרא בתריה דאם ישוב הנגע כתיב דמשמע דבנגע החוזר קאי מפקינן ליה התם מהאי משמעות ומרבינן נתילה לנגע החוזר ואע"פ שלא פשה והאי ובא הכהן וראה והנה פשה דמשמע דבעי פשיון מוקמינן ליה בנגע שעמד בראשון ופשה בשני ואע"ג דכתיב נחילה בחריה יליף בג״ש נאמר כאן בפשה בשני ובא הכהן ונאמר בפשה בראשון ושב הכהן◊ היא שיבה היא ביאה כלומר זו כזו מה להלן חולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע אף כאן חולץ וקולה וטח ונותן לו שבוע ואם חזר שוב בעי נסיצה. אלמא אע״ג דלאו שיבה היא כיון דשיבה וביאה חדא מילחא היא דמרוייהו משמע שבא מביתו לבית המנוגע דיינינן גזירה שוה מינייהו: אי אים ליה ג"ש. דמקום מניסה וחוץ מחוץ כדאמר לעיל: פיאום כחיב. דכחיב פאח מינגב ופאח משמע מרובע: הן ואלכסוט, ד"א וח" חומשי אמה דאמרן כזה יהיו כל שובתי שבת פיאות תן להן וגבי העברה ליכא למיתב פיאות אלא כי האי גוונא שנותנין להן שיעור אלכסונן דהא ליכא למימר בהו רבוע ועיגול: בדיק לן. מנסה אותנו: מי בעינן הן ואלכסונן. שיהא רחב ד' בריבוע שתוכל למלוא בו אלכסון דדבר עגול אין לו אלכסון: **מחלוקה במקומי** גרסינן ביו״ד. מחלוקת דר׳ מאיר ור׳ יהודה דקא שרי ר׳ יהודה אפילו לעשיר לערב ברגליו באומר שביתתי במקומי. וזהו שאמרו דמתני׳ לקמן [ע״ב] מפרש אהיכא קאי אי אמכיר אילן דקתני דאמר שביתתי במקום פלוני או אאינו בקי דקתני דאמר שביתתי במקומי:

רבינו חננאל אמר רבה והוא כי רהיט מטי תותי האילז קודם י שקדש היום. והאי והיה ירא שמא תחשך, לביתו. אבל לאילו מצי אזיל. אי נמי כי מסגי קליל קליל אבל אי רהיט מטי. פיי דקלא דסבילא. מטי. פיי דקלא דסבילא, דקל נפל על דקל אחר, והיה עומסו והיה נקרא דקלא דסביל אחוה. דקלא דסביל אחוה. דקלא דפריק מריה , היה דקל גדול והיה עושה . פירות הרבה והיה בעליו שעליו. נקרא והיה דפריק דיקלא יוסי, תניא או' [אם היו] שנים אחד מכיר אילן או גדר או [מכיר], מוסר והמכיר אומר למכיר. חהא שביתתינו במקום פלוני. זו הברייתא לא שנאה ר' יוסי אלא אמר ממנו שיקבלוהו יוסף, משום דר׳ נימוקו עמו. מתני׳, אם אינו מכיר או אם אינו בקי בהלכחת כד. הני אלפים אמה היכא כתיבן. דתניא שבו איש תחתיו אילו ארבע אמות. אל יצא איש ממקומו אילו אלפים אמה. מנ' לן אמר רב חסדא למדנו מקום ממקום כתיב הכא אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. וכתיב התם ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה, מה זה מקום שיש בו ניסה, אף זה מקום (אילן יש בו כתוב) [הוי כמו שכתוב בו] ניסה. וילפינן ניסה ה כתיב הכא ניסה וכתיב התם ואם יצא יצא הרוצח את גבול עיר מקלטו אשר ינוס שמה, מה ניסה זו יש בה גבול אף ניסה זו יש בה גבול. יף גבול מגבול, כתיב הכא גבול, וכתיב התם ומצא אותו גואל הדם מחוץ לגבול עיר מקלטו, מחוץ ומדותם מחוץ לעיר את ואת פאת נגב אלפים באמה וגו׳. ואקשינו

נילף מחוצה אלף אמה סביב.

. אלף אמה סביב. ודחינן דנין מחוץ ממחוץ ואין דנין מחוץ ממחוצה. אקשינן על ר' חנינא בן אנטיגנוס דתני במתני אלפים אמה לכל רוח עגולות. מה נפשך אי בגזירה שוה גמר להני אלפים אמה, מרובעות הוה ליה למימר דהא את כם אמות הכל דודה במחודה מה נכשק א בהודה שה הביל הבילה במחוד הביל המוכחת לה פיאות אלא (בקובע) [במרוכע]. בקרא פאת כתיבי, פיד פאת קדמה והאת נגב ופאת ים ופאת צפון ולא משכחת לה פיאות אלא (בקובע) [במרוכע]. ואי לא גמיר גזירה (שוה) אלפים תחום שבת מנא ליה. ופרקינן לעולם גמיר גזירה שוה ושאני מגרשי ערי הלוים

דכתיב בהו זה יהיה לכם מגרשי הערים. כלומר לזה אתה נותו פיאות ועושה אותו מרובעות ואי אתה נותו פיאות לשובתי שבת דגמרי מיניה. ורבנו דבעי מרובעות סברי כדתני רב חנינה זה יהיה לכם כזה יהיו כל שובתי שבת. פי הדיב בהוד היו לכם שנים הפנים. בתומה היידו שהוד למים המהודה אי החוב הודים איתור במובדה היידות המהודה היידות במה רבנן סברי פיאות הן הזורות, וקיימא לן כל אמתא בריבועא אמתא וחרי חומשי באלכסונא, הלכך די אמות שאמרו חכמים הן חמש אמתו שלשה חומשי אמה. וכן למידית די אלפים אמה תחום שבת. אמר רב אחא בר יעקב המש ארבע אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר ארבע אמות ואלכסונן שהן שש אמות פחות שני חומשין. אמר רב פפא בדיק לן רבא (עומד) (עמוד) ברשות הרבים גבוה י׳ ורחב ד׳ מי בעינן הן ואלכסונן אי לא. ואמר לן היינו דתני רב חנינא כזה יהיו כל שובתי שבת. מתני זה שאמרו העני מערב ברגליו ר' מאיר אומר איו לנו אלא העני. ר' יהוד' אומר אחד עני ואחד עשיר. לא אמרו מערביו אלא להקל על העשיר בו', אמר רב נחמו מהלוקת במקומו

מערב

עשיו דרבנו ה טוש"ע ה"ח סי תט סעיף יא: ב [טוש"ע או"ח סי שלו :מעי׳ או ג וטוש"ע או"ח סי שמ מענ" א]: סענ" א]: סה ד מיי פי"ב מהלי

שבת הלכה יח סמג לאוין סו טור ש"ע א"ח סי (כ) ורחב ד' דבעינן נמי ד' על ד' מרובעים היינו כשמעמיד אלכסון שמט סעיף ב: העמוד לאלכסון העולם אבל העמיד האלכסון ממזרח למערב ומלפון לדרום לא סגי בד' על ד' מרובעות ועיר עגולה נמי אמרינן בכילד מעברין (לקמן דף נו.) דמרבעה בריבוע עולם ור"ת מפרש דלכל לד נותנין האלכסון בזריקה ובהעברה ובתחום שבת ועמול נמי לריך שיהא בו ששה פחות ב' חומשין והא דמוכיר בכל דוכתא ד' אמות היינו משום דנפיק מינייהו האלכסון וכוורת דפ"ק דשבת (ד' ח.) שהיא עגולה ואין לה אלכסון נקט רחבה ו' דאי הוה נקט ד' הוה משמע דלא בעי אלכסון ול"ג דפיאות דשבת ילפינן מערי הלוים והתם אין נותנין פיאות אלא לפיאות העולם כלומר פודה בעליו מן המס שעליו. הא דא״ל רבה לרב יוסף משום כדמוכח בכילד מעברין (לקמן דף נו:) דקאמר נמלא מגרש רביע י: רבה משום דר׳ יוסי כדי בקי בהלכות כו׳.